

Antón Costas

Atrevir-se a pensar l'impensable

Després de la revolució política que ha tingut lloc en les eleccions generals del 20-D, seria imaginable un acord polític per a la investidura i formació d'un nou govern a Espanya que no recollís una resposta a la qüestió social i al flagell de la corrupció? Sens dubte, no. Semblantment, qualsevol acord per a la nova legislatura que no prevegi una resposta a la qüestió catalana seria un exercici de pur funambulisme polític.

Malgrat això, mentre les dues primeres qüestions són damunt la taula dels negociadors d'aquest acord, la tercera no sembla ni tan sols figurar en l'agenda de la negociació. És més, uns i altres la utilitzen com a coartada per portar les aigües de l'acord al seu particular molí. Però si finalment no entra en l'agenda, crec que no és una exageració dir que aquesta legislatura naixeria amputada.

Hi ha tres problemes fonamentals que la nova legislatura ha d'abordar si no vol frustrar les il·lusions de la revolució de les urnes del 20-D. El primer és, sens dubte, la qüestió social: l'atur, la pobresa creixent (especialment de nens, joves i dones) i la desigualtat. Adam va assenyalar que "cap societat no pot prosperar si la majoria dels seus membres són pobres i dissortats". Hem d'aplicar-nos aquesta màxima. El segon és la qüestió política de la corrupció. En part és l'escuma provocada per les aigües agitades de l'eufòria econòmica immobiliària i de l'excés de capitalisme concessional que tenim. Però ara cal aclarir aquestes aigües. El tercer problema és la qüestió catalana.

Al llarg d'aquests últims anys he pogut sentir en boca de molts líders que la qüestió catalana és el principal problema polític d'Espanya. Però, si és així, per què fins ara cap govern central no ha tingut la valentia de donar una resposta a aquesta qüestió? Hi ha dues raons.

La primera té a veure amb la diferent manera de definir el problema català. El nucli bàsic és l'aspiració a un mi-

llor autogovern i a un finançament suficient per cobrir els serveis fonamentals que presta la Generalitat, així com per afrontar les inversions necessàries per al creixement econòmic. Aquesta aspiració és compartida per més del 80% dels catalans. Tot i això, moltes vegades el problema català s'identifica únicament amb aquella part de votants que pensen que el millor camí per a aquest autogovern

La sort que han tingut els independentistes que els altres no han donat credibilitat al que estan fent

només pot venir per la via de la independència.

La segona raó té a veure amb la dificultat per pensar la possibilitat real de la independència. La major part dels polítics espanyols no creu que la independència sigui possible. Per això la seva resposta es limita a una aplicació restrictiva de la llei,

la utilització de la via judicial i, en el seu cas, l'amenaça penal. És un error. De fet, la sort que han tingut els independentistes és que els altres no han donat credibilitat al que estan fent.

En una ocasió, referint-se a la ceguesa de les elits per veure el que estava passant als anys vint, John Maynard Keynes va assenyalar que "mai no passa l'imprevist, sinó el no pensat". Amb la independència de Catalunya pot succeir el mateix. A força de no creure-hi, un dia els no creients es poden trobar que unes eleccions a Catalunya donin un resultat en vots que ja faci impossible negar aquesta possibilitat.

L'única manera de contenir l'avanç del sentiment independentista és donant resposta al malestar existent. Cal fer un pas endavant. Aquesta resposta pot ser de màxims (una llei de claredat a la canadenca o un referèndum a l'escocesa) o de mínims (atendre les aspiracions a un millor autogovern i finançament, compatibles amb l'encaix a Espanya). Però s'ha de produir.

La falta de resposta és el que ha empès una part del catalanisme i també del nacionalisme no sobiranista cap a les aigües de la independència. No deixa de ser curiós observar com els grans partits espanyols han tingut cura de no molestar els nacionalistes bascos i navarresos però no han tingut objecció a frustrar, i fins i tot humiliar, les aspiracions catalanes. Cal tornar a portar el catalanisme i el nacionalisme català a la vida política espanyola. Convé a tothom. També a la resta d'autonomies de règim comú (totes menys la basca i la navarresa) que des de la democràcia s'han vist beneficiades en la millora de les seves competències i del seu finançament per l'empenta catalana cap a un millor autogovern.

Els negociadors del pacte d'investidura han de tenir en compte aquella observació de George Orwell quan va assenyalar que "veure el que es té al davant exigeix una lluita constant". La qüestió catalana n'és un exemple clar. Només atrevint-se a pensar l'impensable es podrà evitar. ●

A. COSTAS, catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona

Enrique Tufet

Milli Vanilli i pactes electorals

Milli Vanilli va ser el duo alemany que triomfava amb la seva música pop a finals dels anys vuitanta i principis dels noranta. Després del seu debut amb la cançó *Girl, you know it's true* (Noia, saps que és veritat), van guanyar un Grammy al millor artista novell l'any 1990. Doncs no, paradoxalment no era veritat. Resulta que eren pura imatge i no cantaven. El públic els va castigar i van haver de retirar-se després d'un espectacular èxit per bé que fugaç.

Eren altres temps. L'autenticitat es considerava un valor. Tot i això, avui dia la imatge preval sobre el contingut. Algunes persones donen més importància a explicar les seves vides a les xarxes so-

cial que a experimentar realitats. Es converteixen d'aquesta manera en narrador i espectador, a parts iguals, de la seva pròpia existència.

Això té un impacte també en la política. Estem en la dècada de la *política pop*, on l'eslògan, les formes i les sigles són el que realment és important. La gestió i les competències per abordar els problemes són aspectes totalment secundaris.

D'altra banda, és conegut l'adagi "qui paga mana". Hem descobert que el duo polític integrat per Pablo Iglesias i Íñigo Errejón ha obtingut abundants fons de l'Iran i Veneçuela, presumptament. Llavors descobrim que, com Milli Vanilli, els que canten no ho fan amb les seves pròpies veus, sinó que són tenors de potències estrangeres les que creen un corrent d'opinió a través d'aquests líders

de la nova política. Ells es limiten a fer playback, però curiosament, no importa, no hi ha càstig del votant.

Els nostres socis comunitaris es preocupen, els nostres serveis secrets investiguen (en secret), els mercats amenacen, els analistes polítics es confonen i culpen els mitjans de comunicació. Malgrat això, ningú no parla d'aquest nou corrent estètic per definició en el qual, precisament, la imatge preval sobre l'ètica, la raó, l'economia i fins i tot les lleis físiques.

Em pregunto si avui dia, en cas d'estar encara vius i en actiu, Milli Vanilli continuarien aconseguint èxits, fins i tot sabent que les seves actuacions només serien una il·lusió. Una part de la societat prefereix una bonica il·lusió a la dura realitat. ●

Pilar Rahola

Connectats

En aquests dies de Mobile, amb Barcelona en el focus mundial en avenços tecnològics, són molts els fòrums on es qüestiona l'actual dependència de l'ésser humà de la connexió internautica. Bauman va dir, a can Cuní, que com més connectats estem a les xarxes socials, més solitud podem acumular, tal vegada perquè la vida virtual no és vida sinó el seu simulacre. És cert, a més, que aquesta *connexió* virtual ens dona una aparença de relacions socials que disfressa la necessitat de tenir-ne realment, cosa que sempre resulta més complexa i difícil. A més, estem més observats que mai perquè internet ha esdevingut un Gran Germà que tot ho observa i res no oblidia. Més sols, doncs, malgrat estar més junts, i també més controlats, just quan creïem que érem més lliures. En el sentit contrari, també és veritat que moltes persones solitàries, amb dificultats per aconseguir relacionar-se amb el proïsme, han assolit una certa socialització gràcies a les xarxes, encara que les personalitats més vulnerables també estan més exposades.

Es l'etern dilema entre la bondat i la maldat de cada nou pas tecnològic de la humanitat, perquè tot avenç implica, al seu torn, algun tipus de retrocés.

La xarxa, com la vida, pot ser destructiva o constructiva, solitària o acompanyada, fosca o lluminosa

Res no és gratuït i molt menys la civilització.

Tanmateix, i estant d'acord amb la crítica a l'excés de dependència de les xarxes socials i de la tecnologia en general, també és cert que vivim un temps fascinant. Ben portada i, sobretot, ben dominada, la comunicació internautica és un intercanvi de dades i de coneixement, a escala planetària, que no hauríem somiat mai poder viure.

A més, la informació ens arriba ara per tots els porus de la xarxa, de forma certament caòtica, amb tanta veritat com falsedat, massa sovint sense depurar, però allà està cadascú de nosaltres per separar la pols de la palla. Mai no havíem estat tan a prop del que és llunyà ni havíem pogut contrastar les múltiples mirades del món. I si bé continuem estant indefensos davant la manipulació informativa, la multiplicitat de fonts ajuda a trobar moltes veritats amagades. Tot sumat, les grans deses i misèries d'un nou temps de la humanitat.

En aquest punt, quin és l'equilibri? Probablement el mateix que intentem aplicar a la vida i que, quan surt bé, és el resultat d'una barreja intel·ligent: dosis raonables de solitud ben portada; capacitat de conjugar el verb *compartir* i fer-lo durador; buscar la qualitat i no la quantitat de l'amistat; saber trobar una xarxa d'amor protectora; informar-se més enllà de les consignes, i, al final, aplicar el seny amb les dosis necessàries d'aventura. La xarxa és com la vida: pot ser destructiva o constructiva, alliberadora o esclavista, solitària o acompanyada, fosca o lluminosa. El problema, doncs, no el tenim amb la nova tecnologia que ens sedueix, sinó amb la nostra capacitat de no perdre el sentit de l'ésser humà amb cada avenç tecnològic. ●

E. TUFET, advocat i consultor empresarial